

HOMILIJA ZAGREBAČKOG NADBISKUPA MSGRA F. KUARIĆA

(22. siječnja 1980)

DRAGA BRAĆO!

Drugi vatikanski sabor postavio je pitanje: „No, što je čovjek? On je o sebi izrekao i izriče mnoga mišljenja, različita, pa i suprotna, u kojima se često ili toliko uzvisuje da sebe smatra apsolutnim mjerilom ili se snizuje do očajaja, odakle je tjeskoban i smeten. Te tegobe Crkva proćućuje do dna. Poučena božanskom objavom, može na njih dati svoj odgovor kojim bi se ocrtao pravi položaj čovjeka, da bi se obrazložile njegove slabosti i da bi se ujedno moglo priznati pravo njegovo dostojanstvo i poziv” (GS 12).

Tko je čovjek? Kada je u Rusiji lansiran prvi sputnjik u orbitu oko zemlje, naše su novine pisale da bi nakon tog uspjeha ime čovjeka trebalo pisati velikim slovom. Zar samo zato?

Čovjek uistinu jest veličina, ali u čemu i po čemu? Možda bi uistinu bilo dobro ime čovjeka pisati velikim slovom, ali zašto?

Najprije bi velikim slovom trebalo pisati ime Bog. Bez Boga veličina čovjeka gubi zaštitu, gubi vrijednost. Bez Boga čovjek u krajnjoj liniji, bez obzira na moć i uspjehe, ostaje apsurd.

Da bismo spoznali istinu o čovjeku, moramo ga gledati u dva svjetla: u svjetlu stvaranja i u svjetlu otkupljenja.

„Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih” (Post 1, 27). Već na prvoj stranici Svetog pisma, a Sveto pismo je objava, nalazimo najsmionije i najljepše riječi o čovjeku. Te su riječi izrečene Božjom istinitošću. Duh Sveti im je autor. U Riječi, po kojoj sve postade i bez koje ništa ne postade (Iv 1, 3), izrečen je čovjek u svojoj trajnoj i nepromjenljivoj naravi, svojim nikada do dna proniknutim bićem.

Čovjek je u isto vrijeme tjelesna pojavnost i duhovna stvarnost. Jedno biće u kojem se povezuje i slijeva vidljiva stvarnost svemira i transcendentan, nerazoriv, besmrtn duhovni svijet.

Crkva na nenadoknativ način služi čovjeku kad mu otkriva tu istinu o njemu. Htjeli ili ne htjeli, to je sržno pitanje, središnje pitanje, sudbinsko pitanje: nezaobilazno i neizbježno ako se hoće spoznati čovjek u svim njegovim dimenzijama.

Čovjek je slika Božja. U njegovom biću nalazimo očite Božje tragove, crte Božjeg bića. Svojim tjelesnim dimenzijama čovjek je malen, u omjerima svijeta i kozmosa maleni prašak. Njegova snaga nije u tjelesnosti. A ipak, pred njegovim pogledom prolaze sva bića vidljivog svijeta i od njega dobivaju ime; svojim očima čovjek gleda daljine svemira i ulazi u srž bića, materije i energije. Gleda svojim duhom; skuplja u svoju misao sliku svijeta; neprestano širi svoje spoznaje; jak je svojim duhom; tom duhovnom snagom podvrgava bića i energije svijeta.

Nije li u toj njegovoj duhovnosti spoznatljiva sličnost s Bogom? Čovjek, sposoban za najviše domete dobrote i ljubavi, nije li odraz samoga Boga? Ali čovjek u svojoj savjesti nosi granicu između dobra i zla; možda je to i zamračeno njegovom grešnošću, ali on je ipak stavljen pred izbor kojim odlučuje o svojoj sudbini. Ako nije će svoju duhovnu stvarnost, moći, sposobnosti, čini tragično nasilje istini o samom sebi i sam postaje žrtvom vlastite zablude. Sličnost s Bogom je njegova najviša ocjena, najdublja definicija...

Čovjek nije slučajni plod kozmičkih sila. U svakom čovjeku susrećemo stvaralački čin Boga koji se poslužio roditeljskom ljubavlju. Bog je svakoga nosio u svojoj misli odvijeka, prije postanka svijeta.

Čovjeka treba gledati u svjetlu otkupljenja.

Najsrznija sličnost s Bogom skrivena je u nutrini čovjekova bića. To je božansko posinjenje. To je Božji život izliven u nas na dan krštenja posvećenjem Duha Svetoga i snagom otkupljenja. U Isusu Kristu, Ljubljenome, Bog nas sebi izabra prije postanka svijeta (Ef 1, 4). „Čovjek – Krist Isus, koji sebe samog daje kao otkup za sve” (1 Tim 2, 5; 6), „hoće da se svi ljudi spase i dođu do *potpune spoznaje istine*” (1 Tim 2, 4).

Da, Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenog Sina da ne pogine nijedan koji u nj vjeruje, već da ima život vječni” (Iv 3, 16).

Enciklika pape Ivana Pavla II. sažima u sebi i razlaže istinu o čovjeku. Crkva je uistinu poslana čovjeku da mu služi onim što joj je sam Otkupitelj čovjeka povjerio: istinom, sakramentima, svojim vlastitim bićem, svojom ljubavlju.

„U tom otkupiteljskom činu ljudska je povijest dosegla svoj vrhunac na planu Božje ljubavi” (OČ). Milost otkupljenja, vječnost kao apsolutna budućnost, posinjenje Božje, to je otajstvo čovjeka; smisao njegove egzistencije; nada njegove neugasive budućnosti; dar otkupljenja.

Stoga je Papa u Puebli 28. siječnja o. g. rekao: „Crkvi doista nije potrebno utjecati se sustavima i ideologijama da bi ljubila, branila i surađivala u oslobođenju čovjeka. U samom središtu poruke koju ona čuva i razglašuje, nalazi nada hnuće za djelovanje u korist bratstva, pravednosti i mira, protiv svakog podjarm-ljivanja, ropstva, diskriminacije, nasilja, nasrtanja na vjersku slobodu, na čovjeka, na život (usp. GS 26, 27, 29)”.

„Vjerna tom zadatku, Crkva želi ostati slobodna pred suprotstavljenim sustavima, tako da se opredjeljuje samo za čovjeka kakve ga god nevolje i patnje pritisle” (ibid).

Čovjek u svjetlu stvaranja, čovjek u svjetlu otkupljenja zaista je veličina kad ga je Bog tako ljubio da ga je stvorio, za nj čovjekom postao i umro na križu. Zbog Boga koji je stvorio i otkupio čovjeka trebalo bi ime čovjeka pisati velikim slovom.

Zato Koncil kaže: „Čovjek se zbilja ne vara kad se priznaje višim od materijalnih elemenata i kad se ne smatra svodivim na голу čest prirode ili na anonimni elemenat ljudskog društva. Svojom unutrašnjošću on uistinu nadilazi sveukupnost stvari: u te dubine čovjek zalazi kad se svraća u srce, gdje ga čeka Bog, koji ispituje srce, i gdje on pred Božjim očima sam odlučuje o svojoj sudbini. Stoga priznajući u sebi duhovnu i besmrtnu dušu, nije žrtva lažnog utvaranja koje proistjeće samo iz fizičkih i socijalnih uvjeta nego, naprotiv, dohvaća samu duboku istinu stvari” (GS 14).

„Misterij čovjeka postaje doista jasan jedino u misteriju utjelovljene Riječi”
(GS 22).

Draga braćo svećenici, tom čovjeku smo mi poslani. Gledajmo stvaralačkim Božjim očima i spasiteljskim Kristovim očima tog čovjeka, i malog i velikog, i dijete i starca, i zdravog i bolesnog, neukog i učenog. U svakom se čovjeku može dogoditi Božja misao, Božji sretnik, Božji otkupljenik ako prihvati dar.

Jedna od prvih dužnosti sviju nas, posebno nas Božjih poslanika, jest sabirati u molitvi sve ljude i svakog čovjeka. Svaki je čovjek na dohvat naše molitve. Mi ne možemo doći do svih patnika u bolnicama; do svih osamljenih u podrumima, zatvorima i logorima. Ali svakog možemo donijeti pred Boga u molitvi, misi, velikodušnosti i svom odricanju. Svakog možemo prikazati Bogu da se u njemu dogodi smisao stvaranja i dar otkupljenja.

Na tu naš molitvu posebno potiče Presveta Bogorodica kad nas poziva da molimo za siromašne grešnike, među koje spadamo i mi. Moramo moliti za svoje vlastito obraćenje da bismo mogli moliti za obraćenje naše braće. A ta molitva neće ostati neuslišana.

Molimo s vjerom! Pa makar imali vjeru kao gorušičino zrno, prenosit ćemo bregove. Amen.